

TRTE

Časopis društva Kerini & Stritarji

Novo leto

Dragi moji,

ko ste prebrali zgornji naslov uvodnika, ste verjetno pomislili, da:

a) je urednik milo rečeno malo zmešan, izven časa in prostora, ker je prednovoletni čas že mimo, konca letošnjega leta pa še ni na vidiku, da bi prehiteval čas in dogodke;

b) glede na to, da je novoletni uvodnik Trtam podpisal predsednik, skuša urednik, to je jaz, na vsak način, četudi malo prepozno, objaviti svoja prigodna prednovoletna razmišljanja. Skratka: urednik teži!

Žal vas moram razočarati. Škandala tokrat še ne bo. Ne gre niti za prvo niti za drugo. Ampak za tretje.

Novo leto je v pravem pomenu besede novo. Vse to pišem s stališča urednika Trt. Novo leto je preseglo vsa pričakovanja. Na naslov uredništva je prispelo toliko novih in nepričakovanih prispevkov, da nisem verjel svojim očem. Pravzaprav gre v vseh primerih za zanimive članke in to večinoma od mlajših članov. In seveda vmes še kakšen zlahetni prispevek "veteranov". Tu bi veljalo še posebej omeniti prispevek našega vztrajnega in potrpežljivega "arhivskega krta" Janeza Baniča, ki je v nadškofijskem arhivu v Ljubljani odkril nova presenečenja v naši družinski "Kerini-Stritarji" preteklosti, spet pomaknil naše vedenje za kakšno desetletje nazaj in dodal pomemben kamenček v mozaik naše skupne zgodovine.

Veselje vseh nas v uredniškem odboru pa je toliko večje, ker gre letos za jubilejno deseto obletnico našega društva. Leta od ustanovitve so minila tako rekoč, kot bi mignil. Tudi številke Trt kažejo preko trideset, še "malo", pa bomo pri številki petdeset.

Barvne strani so se kar lepo uveljavile, tisk, kar zadeva kvaliteto reproduciranih barvnih slik, je v okviru normale, mnenja bralcev so pozitivna, našo blagajno sicer zaradi večjih stroškov malo stiska v grlu, pasu in še kje, ampak upajmo, da bo z dobrohotnim razumevanjem dobrotnikov, darovalcev, podpornikov in oglaševalcev preživela in živela dobro rejena še dolgo. Letos so se izkazali tudi naši člani in kar opazno prekoračili minimum pri članarini.

Seveda ne smem pozabiti na najvažnejše: med članki je zelo pomembno obvestilo o našem pikniku, datumu in kraju, da si ga boste lahko vnaprej pravočasno vnesli v svoj koledar in se do takrat razbremenili vsak svojih slučajnih obveznosti.

Na pikniku bomo proslavili desetletnico našega društva. Včeraj mi je uspelo, prvič letos, obiskati Podbočje in preizkusiti cviček. Trije različni vinogradniki, trije različni pristopi v kletarjenju, ampak trikrat dobra "nova" pijača, čeprav z malo manj barve kot lansko leto. Prepričan sem, da se s te strani na pikniku nimamo kaj bati in da ne bomo trpeli žeje.

Ravnokar sem pogledal na koledar: še teden dni in preskočimo v marec. Pomladi se noče biti. In še pogled skozi okno: zunaj lepo naletava sneg. Nov seveda!

Glej, glej: v tem novem letu je pa res vse novo!

Edino urednik Trt ni nov, pa saj tudi bralci niso vsi novi!

In lep in nov pozdrav vsem! ■

VSEBINA

⊗ Svečnica 1934!

Anica Jančigaj

⊗ Hobiji: Moj hobi – psi

Alja Pregl

⊗ Črna se predstavi

Črna (Alja Pregl)

⊗ Naša prapraprababica
Uršula Stritar je bila doma

v vasi Škulji in
pisala se je Škulj

Janez Banič

⊗ Podvodni ribolov v
Pacifiku pod višavjem

Kordiljer

Jani Longo

⊗ Srečanje ob desetletnici
društva

Mirko Jančigaj

⊗ Odmev na srečanje 2004
v Podbočju

Joško Kerin

⊗ Otroški kotichek

Jan Jančigaj

⊗ Ustvarjalni kotichek:
Okraski za različne
priložnosti

Daša Kerin Cerkovnik

⊗ Zadnje novice

Izšla je knjiga Janeza Topliška

Rodoslovje

Novorojenka: Lučka Strgar

Svečnica 1934!

Praznik. Vsak praznik ali nedelja ima enak ritem vstajanja, dela in veselja. Vstati je treba dovolj zgodaj, da lahko pospravim hišo in nahranim prašiče – še preden se oče in mama vrneta od prve maše. Po opravljenem delu mi še preostane čas, da se umijem in primerno oblečem za odhod k maši.

Svečnica 1934 je lepa. Zemljo je že pred božičem pokrila snežna odeja. Sneg je dobesedno snežno bel. Če je že kazalo, da bo na pohodnih in voznih poteh postal umazan, je znova zapadel nov in vse je spet postalo deviško belo. Tudi dovolj mrzlo je bilo, da se je sneg lahko obdržal. Vsak obisk "štirne", drvarnice ali svinjakov je na vsakem koraku spremljalo škripanje pod nogami. V tistem času je bilo treba pri vseh delih na prostem skrbno paziti na roke, da nisem pustila kože na kakšnem železu.

Tako kot vedno mi je tudi takrat uspelo pravočasno opraviti vsa običajna opravila, tako da sem se lahko z bratoma in sosedo odpravila k deseti maši. Sonce je veselo sijalo skozi popolnoma čisto ozračje, toda njegove toplote ni bilo čutiti. Še vedno je bilo zelo mrzlo, vendar izredno lepo. Na mostu se je odpiral čudovit pogled na popolnoma bel sneg, kljub temu da so se videle sledi sani in pešcev. Izgledalo je, da so celo voli in konji, ki so vlekli sani, pazili, da je sneg ostal snežno bel, saj običajnih živalskih iztrebkov ni bilo videti. Pogled po Krki navzgor in navzdol je bil kot v pravljici. Veje in vejice na drevju in grmovju so bile povsem bele, vzdolž bregov je bilo videti led, vmes pa se je vila temna Krka.

Pot do Sv. Križa je hitro minila ob škripanju pod čevlji in našim pogovorom – kljub temu da se nam je od izdihane sape na rutah (pri dekletih) in brkih (pri fantih) nabiralo ivje. V cerkvi, ki ni bila zakurjena, je bilo kar prijetno toplo, tako da smo si nabrali duhovne in fizične moči za vrnitev. Tako kot vedno smo pred povratkom obiskali obe stari mami, kjer smo se posladkali s čajem, fantje pa so se podprli tudi z dobrim žganjem. Na Brod smo se vrnili pravočasno in

tega je bil lahko tudi praznik prav dolgočasen.

Vse je že kazalo, da bo tudi ta svečnica praznik kot vsi prazniki, ko se nič posebnega ne zgodi. Pa vendar ni vedno vse tako črno, kot je videti na prvi pogled. Na dvorišče je pricingljala dvovprega dirkalnih kasačev. Vpreženi so bili v zelo lepe sani, ki so bile videti kot odprta kočija z eno samo klopjo. S sankami in kasači se je pripeljal bratranec Frenk iz Sv. Križa. Vstopil je v hišo in mojo mamo prosil,

Zima 1934

foto Mirko Jančigaj st.

nismo zamudili nedeljskega kosila.

Po kosilu in pomivanju posode je nastala praznična praznina. Premišljevali smo o tem, kako bi preživeli popoldanski čas, o čemer smo svobodno odločali. V tem času običajno nismo imeli obveznosti, zato smo takšne svobodne trenutke izkoriščali za obiske in klepete. Toda tudi pri tem sem bila omejena, saj nisem imela veliko vrstnic, ki bi jih lahko obiskovala. Zaradi

ali me lahko odpelje na sprehod s konji. Tu je verjetno treba pripomniti, da je manjkalo le še trinajst dni do mojega osemnajstega rojstnega dne in da so me radi zbadali z mojo postavnostjo. Potem ko je mama dovolila, da se z bratranec odpeljem na sprehod, sem se z navdušenjem oblekla za vožnjo s sanmi, saj se je bratranec spomnil name kot na svojo sestrično in tako priznal, da sem vredna njegove pozornosti,

pa tudi dolgočasje prazničnega popoldneva je bilo pregnano.

Na sankah so bile pripravljene izredno lepe, velike odeje (koci), v katere sva se oba zavila in se odpeljala z dvorišča. Takoj po prihodu na cesto sta konja stekla v kasaškem koraku. Ob vsakem koraku so cingljali zvončki na njunih komatih. Sanina je bila čudovita, topota konjev v snegu sploh ni bilo slišati, slišati je bilo le cingljanje. Hitrost je bila neverjetna. Nikakor je nisem mogla primerjati z vožnjo z delovnimi konji, ki so le redkokdaj tekli. Dirkalni kasači pa so se morali izteči. V izredno kratkem času smo se pripeljali do Križaja, zavili proti Kostanjevici, in še preden sem se dobro privadila vožnji, smo bili v Kostanjevici. Peljali smo se skozi in nadaljevali po cesti do Dob, kjer smo obrnili in se po drugi strani Kostanjevice vrnili na levi breg Krke. Kamorkoli sem pogledala – vsepovsod je bilo belo, v mestu ali

izven njega, pri vožnji čez mostova, tja in nazaj. Med vožnjo skozi mesto je zrak še bolj rezal okoli ušes, saj se je bratranec izredno rad postavljajal s svojimi dirkači.

Vožnja je bila zelo hitra, zato sva na povratku pri Sajevcih zavila še v Krakovski gozd. Vanj pelje popolnoma ravna, približno devetsto metrov dolga cesta do Poljan, kjer je bila gozdarjeva hiša. Takrat je v njej živel gozdar s svojimi devetimi otroki. Vožnja po popolnoma ravni cesti, ki jo je obdajal špalir dreves, pri največji možni hitrosti dirkalnih kasačev in v popolni tišini, ki jo je prekinjalo le nežno cingljanje zvončkov na komatih, je bila višek doživetja. Na Poljanah sva obrnila in med povratkom so se občutki povrnili. Vožnja po do Križaja in nato do Broda se je nadaljevala v razbremenjujočem drncu. Po prihodu na Brod je še vedno sijalo sonce, ki pa se je že približevalo zahodnim obronkom. Ker je moč

sonca začela pojenjati, se je začela dvigovati meglica. Dan se je nagibal v lep, jasen in mrzel večer. Mama je bila zadovoljna, ker me je bratranec pripeljal nazaj še pred večerom.

Na nepozabno svečnico 1934 se je zgodil še en čudovit dogodek. Ko sva se s Frenkom vrnila domov na Brod, sva izvedela, da se je medtem rodila nečakinja Anica, peti otrok moje starejše sestre Tončke. Svečnica 1934 ni bila dolgočasen praznik.

Zapisala je brjansko dekle Anica Jančigaj, takrat še Kerinova.

P.S.: V nedeljo, 30. 1. 2005, sem se v družbi nečakinje Majde in njenega soproga Jožeta peljala po cesti iz Dob preko Kostanjevice, Križaja na Brod. Po polju in drevesih je bilo podobno veliko snega kot leta 1934, le poti in ceste niso bile bele in na njih ni bilo sanine in sank! ■

HOBII

Moj hobi – psi

Moj hobi? Katerega naj opišem? Hribe ali pse? Takole. Glede na to, da se pri pisanju o hribih ne morem primerjati z družino Andreja Stritarja, ki je poleg člankov napisala kar nekaj knjig na to temo, sem se odločila, da napišem nekaj o psih. Pa boste rekli: »Kaj pa tale misli, saj mi imamo tudi psa, pa ne rečemo, da je naš hobi!« No, naj opišem, za kaj gre.

Uf, tega je že dolgo, pred štirinajstimi leti sta se mami in brat Davor odločila, da bomo imeli psa. Psičko labradorko. Sama sem odšla na daljše počitnice, Davor in mami pa v nakup male črne kepice. Davor se je izredno potrudil, da je v leglu izbral najboljšo psičko z najlepšim imenom: Miss. A kaj, ko je Miss kraljevala v stanovanju in puščala lužice. Ko sem prišla z morja in ponoči stopala vanje, nisem bila prav nič navdušena!

Imela sem dve možnosti, da stopam v luže in se jezim na Miss in Davorja, ki je sladko spal, ali pa vzamem vzgojo v svoje »noge«. Sredi noči sem v pižami tekala na ulico, da sem Miss naučila lulati zunaj. Naš dogovor, da bo za vzgojo skrbel Davor, se je izjalovil tudi s tem, da je ravno tisto leto imel pouk le popoldan in se ni mogel udeležiti pasje šole. Tudi voznškega izpita še ni imel. Tako sva začeli v šolo hoditi midve. Sama sem bila takrat študentka, ki si je za vzgojo vzela ogromno časa. Toliko, da me je povabilo med vodnike reševalnih psov tako prevzelo, da sem se udeležila vseh treningov in se z nekaterimi srečevala še dodatno in vadila. Tako poslušnost in premagovanje ovir kot iskanje. Te tri prvine so osnova, ki jih mora pes reševalec obvladati. Tako se je torej začelo.

Po končanem začetnem šolanju sva z Miss opravili izpite za reševalnega psa in njegovega vodnika. Tudi vodnik mora biti namreč kondicijsko pripravljen in obvladati večšine, kot so orientacija, prva pomoč, vrvna

Črna in Alja

foto Astrid Laner

tehnika, naučiti se mora o potresih, lavinah ... Svoje znanje o psih in njihovem šolanju sem nadgradila in postala tudi inštruktorica za vodnike reševalnih psov. Kar nekaj vodnikov je ob meni spoznalo, »kje ima njihov pes gobec in kje rep«. Kot inštruktorica sem več let vodila skupino na mednarodnem lavinskem tečaju v Italiji, v Brunecku. V šolstvu pravijo, da je največji uspeh profesorja, če ga učenec prekaša. In moj veliki uspeh je bil, ko sta se velike reševalne akcije ob potresu v Turčiji pred nekaj leti udeležila moja učenka, boksarka Rina, in njen vodnik Jože. Zadnje večje mednarodne akcije, v kateri so sodelovali slovenski reševalni psi, v Alžiru pa zlata prinašalka Uka z Mihom. Uka in Miha sta tudi člana mednarodne interventne ekipe IRO (International Rescue Dog Organization). Ob potresu v Turčiji priznam, da sem bila razočarana, ker tudi midve z Miss nisva šli zraven, a to je bilo le približno pol leta pred tem, ko smo se morali posloviti od Miss. Deset let nam je delala veselje.

Prišel je čas, ko sem se znašla v Davorjevi vlogi. Preveriti je bilo treba, ali bo nova črna kepica prava za nas. Ko sem hodila v Žirovnico in gledala edino psičko v leglu, me je prav skrbelo. Bila je tako neskončno mirna, pes reševalec pa mora imeti ogromno energije. Očitno so trije bratje razgrajali malo sestrico tako zdelali, da je bila popolnoma »preč«. A že na poti v Ljubljano je pokazala, da se mi ni česa bati. Mami je sedla s cvilečo kepico v twingo zadaj, a do Ljubljane se je gospodični uspelo prebiti na armaturo spredaj. »Phhh, kaj pa si vidve mislita!«

Potem smo naleteli na manjši problem. Psički je uradno ime Carmen. A da bi tako klicali za njo po Be-

žigradu sredi Ljubljane, se nismo mogli odločiti. Kar nekaj časa smo imeli pogajanja, kako ji bo ime. In sedaj je Črna. »Karakterno« sta si Miss in »rna popolno nasprotje. Miss je bila umirjena »fina dama modre krvi«, Črna pa je razgrajčica prve klase.

Ker nisem več študentka, tudi časa za šolanje nimam več toliko, kot sem ga imela včasih. Še za obvezne treninge s Črno si komaj najdem čas. Naredili sva sicer osnovne izpite za reševalnega psa, a da bi delali kako veliko kariero reševalk, ne moremo računati.

Kot vodnica reševalnega psa sem bila kar nekajkrat poklicana v akcijo. Naj omenim dve odmevni akciji. Prvo, ko se je v Ljubljani podrl Kolizej in smo bili člani našega društva prvi na kraju nesreče ter našli žensko, ki je preživela, in fanta, ki mu žal ni bilo pomoči. In drugo odmevno akcijo, ko smo na pobočjih Mojstrovke iskali alpinista Staneta Belaka – Šraufa in Jasno Bratanič. Žal ju takrat nismo našli, ker smo napačno predpostavljali, kje bi lahko bila, na zahodni strani Mojstrovke pa je bilo takrat prenevarno, ker se je še plazilo. Bili bi tako ali tako prepozni ... Udeležila sem se še več akcij, kjer smo žal prišli prepozno. Neuspešne akcije niso le zaradi prepozne alarmiranja. Lahko so bile govorice, kje so pogrešanega zadnjič videli, napačne. Na akcijah nas je pogosto motilo to, da so domačini teren že dodobra »pretacali«. Psom bi bilo namreč lažje v gozdu najti eno sled, tako pa je bilo vonjev toliko, da je skoraj nemogoče, da bi pes našel ravno tisto od pogrešanega. Napačno je mišljenje, da je treba psu reševalcu dati povohati predmet pogrešanega. Naši psi so navajeni, da iščejo vonj človeka. Zgodilo se je, da smo koga iskali, pa je pes obljajal naključnega gobarja. Ravno zato, ker je našel človeka, ne pa točno določenega vonja. Ah, raje ne bi omenila akcije, ko se je po navdilih lokalnega vodje žensko, ki je šla nabirat kostanj in je ni bilo domov, iskalo v smrekovem gozdu!

Niso bile le prepozne ali neuspešne akcije! Naj omenim akcijo, ki sva se je udeležili s Črno, ko smo po vznožju Krvavca iskali starejšega možaka, ki so ga pogrešali in iskali že dva dneva. S svojo psičko naj bi šel samo na kratek sprehod okrog hiše. Sin je bil prepričan, da ponoči slišijo pasji lajež in očetove klince ter vztrajal, da se išče še tretji dan. Res se je izplačalo! Najin inštruktor Matevž in njegov labradorec As, oba izkušena reševalca, sta našla pogrešanca. Možak je bil premražen in poškodovan, saj je kar nekajkrat padel, a veselje je bilo nepopisno!

Letos sva se s Črno prvič udeležili tudi čisto posebne »akcije«. Še z nekaj pasjimi prijatelji je Črna skrajšala čas nekega popoldneva otrokom v Pediatrični kliniki. Najprej smo pokazali, kako iščejo psi in kako premagujejo ovire, nato pa smo se preselili tudi v notranjost, k otrokom, ki niso mogli/smeli na dvorišče. Otroci so pse božali ter se igrali z njimi. Ko smo odhajali, smo obljubili, da ponovno pridemo, in poskušali ohraniti v spominu le iskrice v očeh otrok ter pozabiti na gole glavice brez las in kapljajoče infuzije.

Zaradi uspešnih in neuspešnih akcij, pridobitve mnogih prijateljev doma in v tujini, osvojitve različnih veščin preživetja, tistih nagajivih očk, ki pokukajo izza vogala in ne veš, kaj so spet uspicile, vseh kosmatih kep in kepic, ki se zakadijo proti tebi od navdušenja, da te

ponovno vidijo, čeprav si njihov tečni učitelj, zaradi vsega tega rečem, da so psi moj hobi. In veseli me, da je Črna polna vragolij, ki jih ni ne konca ne kraja. Morda jih kdaj sama opiše za Trte? ■

Alja Pregl

Črna se predstavi

Hov! Ime mi je Črna. No, tako me kličejo Alja in ostali. Moji skrbniki so mi dali ime Carmen, s katerim sta se strinjala moja mama Otilija iz Žirovnice in očka Paris iz Kranja. Nimate samo vi tistega drevesa, pa listkov, tudi jaz vem za nekaj rodov nazaj, kako in kaj!

Torej, preden sem postala Črna, je trajalo. Kar z očmi sem zavijala, kakšna vsa imena so mi mislili dati. Težava je bila namreč v tem, da je moja mami prej skotila že dve legli. Imena mojih polbratcev in polsestric se začnejo na a in na b. Takrat je bilo nujno, jasno po nekih čudnih pravilih, da smo z bratci na c.

Iz Carmen sem v Ljubljani postala Cilka, Cita, Cija ... Čeprav se je prikradla ena strešica, zdaj čisto dobro slišim, če hočem, jasno!, na Črna. Saj me kličejo tudi lepotička, mačka, gos, smotka ... Ah, veste, to pasje življenje je lahko prav naporno. Zato še najraje vidim, no slišim,

na žvižg, ki me ga je naučila moja prijateljica boksarka Dora. Svojega Aleša je slišala na ta žvižg in ugotovila sem, da je čisto fino priti. Sem dobila še jaz piškotek.

Veste, smo bolj glasbena družina. Moj brat npr. je Chopin, polbratje pa Armstrong, Beethoven in Beatle. Svoje glasovne sposobnosti kažem vsakič sproti, ko se z Aljo ne strinjam. Nestrinjanje ji jasno in glasno povem! Hov!

Še vedno se vam nisem uspela do konca predstaviti. Sem črna labradorka Črna. Pravijo, da bi bilo čisto zanimivo, da vam predstavim nekaj svojih pogruntavščin. Naj tokrat začnem v času, ko sem bila še precej mlada.

Pri Alji sem bila kake tri tedne, in ker je bilo poletje, sva odšli na obisk k mojemu, sicer ljubljanskemu prijatelju Orfu na vikend v Rodine na Gorenjskem. To je le malo stran od mojega rojstnega kraja

Žirovnice. Orfova Irena in Alja stajata z Orfom hoteli utruditi ali kaj? Jaz sem navsezgodaj najprej zbudila polovico vasi. Kaj se pa to pravi, tako dolgo spati!? Sem Orfa nagovala prav na glas, naj se gre igrat z mano, pa pri svojih osmih letih ni bil ravno navdušen nad mano, mladenko. Potem sem prekopalala skoraj cel vrt, populila najljubše cvetice Irenine mame, polila teraso in očitno je bilo dovolj. Odšli smo na sprehod v hrib nad vasjo. Saj je bilo čisto zanimivo, ampak kaj, ko me je pritisnilo kakat. Okrog mene gozd, travniki ... Saj veste, vsa tista širina, saj ne veš, kako bi nastavljal svojo rit! Še najbolj zanesljivo in varno se mi je zdelo, da to naredim, kaj mislite kje? Meni se je zdelo popolnoma jasno, Alja pa je naredila cel halo. Kakor so me nesle noge, sem jo odkurila proti hiši, petnajst minut stran. Tri mesece sem bila stara! Aljo je baje zelo zelo zaskrbelo. Ni vedela, kako me bo našla v vasi, h kateremu kužku sem se šla stiskat. Ampak mene je samo neskončno tiščalo kakat! Sredi vrta sem naredila VELIK kupček. Prav važna sem bila, da mi ga je uspelo prinesiti do »doma«. Ampak nihče ni bil navdušen. Sem jih slišala in danes vem, da ne smem kakati doma in po vrtu vikendov mojih prijateljev. Če mi slučajno uide, pa Aljo ponižno prosim, da pospravi za mano. Veste, zbirava vrečke, prav za moje kakce! No, obljubim, da vam drugič povem kako manj posrano zgodbo. Hov, hov, do naslednjic! ■

Črna (Alja Pregl)

Črna počiva na treningu

foto Alja Pregl

Naša prapraprababica Uršula Stritar je bila doma v vasi Škulji in pisala se je Škulj

Ne morem si kaj, da ne bi začel tega članka s pesniško zanesenim uvodom, ki sem si ga zabeležil na košček papirja že pred mesecem dni ali še več. Takole sem si načel: Beseda ... Kakšen čudež je beseda! Pisana in govornjena. To sem spet enkrat začutil v presenetljivo vzradoščujoči obliki v začetku oktobra 2004. Naletel sem na besede »Aus dem Dorfe Brod ...«. Ustavil sem se za trenutek, zajel sapo in bral naprej.

Besedilo, ki me je tako prevzelo, je sicer napisano v nemščini, torej v jeziku, v katerem so pred dvesto leti župniki pri nas vodili rojstne in mrliške, pa seveda tudi poročne knjige, a se mi je kljub tujemu jeziku zablestelo tako po domače, da sem sklenil ta zapis posredovati bralcem Trt. Zaprošil sem našega Marka, da je šel z mano v nadškofijski arhiv in – seveda z dovoljenjem vodstva arhiva – prefotografiral ta za Stritarje in Kerine zgodovinski tekst. Upam, da bo ponatis te fotografije v naših Trtah čitljiv ali pa da bo vsaj potrdil moje navedbe. To meni tako drago besedilo se nahaja v poročni knjigi župnije Velike Lašče za leta 1784–1807, hranijo pa ga v ljubljanskem nadškofijskem arhivu. V prevodu bi se tekst glasil nekako takole:

»19. februarja 1800. Iz vasi Brod v župniji Krško ali Leskovec: Hišna številka: 20. Ženin: Jochan Stritar iz Svetinovega, star 28 let. Neporočen. – Nevesta: Ursula Skull, iz Škuljevega, stara 20 let. Neporočena. – Priče: Georg Brodnig, Martin Rigler, kmeta. – Poročena od tukajšnjega kaplana Laurenca Schagerja.«

Zdaj jo pa imam! Tisto Škuljevko, ki sem jo nekoč krstil za Shol ali Šval in jo iskal po Dobravi (v križevski fari), v Velikem Mraševem (v leskovski fari) in ne vem,

kod vse še. Tu je, Škuljeva Škuljevka iz Škuljev. Sodeč po rojstnih in drugih matičnih knjigah župnije Velike Lašče je v okolici Podsmreke – v Škuljih, na Adamovem, Mali Slevici, na Griču in po drugih vaseh okoli Stritarjeve Podsmreke nasejanih vse polno Škuljev, največ pač v vasi Škulji. Če lahko in kolikor lahko sodim po telefonskem imeniku, jih je danes tam znatno manj, kot jih je bilo pred dvesto leti. Ker je bilo tudi Stritarjev znatno več, kot jih je danes, se je ob nepopolnih in nepreglednih, težko berljivih vpisih v matične knjige zelo težko znajti. Nekaj sorodstvenih povezav mi je uspelo razčistiti, še vedno pa (med drugim) ne vem, kdo so starši in sorojenci Uršule Škulj. Starši Uršulinega moža Janeza Stritarja so mi napol že znani, a o tem prihodnjic.

Tako, imam jo; pravzaprav lahko zapišem imam ju, namreč Janeza Stritarja (1770–1850) in Uršulo Škulj (1779–1845). Sedaj moram ugotoviti samo še to, kako je Janez pripeljal svojo Uršo na Brod številka 20. – Kako pa mi je sploh prišlo na misel, da izhajajo naši prapra ... starši od Velikih Lašč? No, to je bilo sorazmerno enostavno. V Slovenskem biografskem leksikonu, ki ga je izdala SAZU v letih 1960–1971, sem na strani 510 prebral: Kolikor je mogoče ugotoviti, so Stritarji živeli predvsem v okolici Vel. Lašč na Dolenjskem, v Podsmreki, na Adamovem, Brankovem, Svetinovem, v Vel. in Malih Laščah, Dvorski vasi, na Vel. in Mali Slevici, v Lužarjih, Raščici, nadalje na Brodu pri Leskovcu in v Podbočju (Sv. Križ pri Kostanjevici).

Že, že, ampak Janez in Urša sta oba doma nekje pri Velikih Laščah, on s Svetinovega, ona iz Škuljev, to pa

Novoletna čestitka/poročni list

avtor Marko Banič

ni v sosesčini leskovške fare, temveč nekje za tiste čase nepredstavljivo daleč. Kako daleč je bil Leskovec od Velikih Lašč, se vidi tudi po zapisu v velikolaški poročni knjigi, kjer je moč prebrati: »... iz vasi Brod v župniji Krško ali Leskovec.« Tako! Krško ali Leskovec! Hm, tam nekje proti Hrvaški pač.

Po pripovedovanju podboškega župnika Franceta Novaka so mladi fantje in možje iz tistih revnih krajev v okolici Velikih Lašč hodili na delo v slavonske gozdove in so se spotoma kajpada tudi ženili. – Dodatno

potrdilo o odhajanju velikolaških mož na delo v Slavonijo sem našel v Status animarum Vel. Lašče za leta 1763–1854. Jožef Stritar z Adamovega, rojen 26. 2. 1824, je umrl 21. 11. 1852 v Slavoniji.

Ostajata mi – poleg drugih, seveda – dve veliki vprašanji; prvič: kako sta Janez in Urša vendarle prišla na Brod 20, in drugič: kdo je bil na Brodu 20 pred njunim prihodom? – Težki vprašanji. Morda pa kdo od bralcev Trt to že ve in nam bo povedal ... ■

Janez Banič

Podvodni ribolov v Pacifiku pod višavjem Kordiljer

Od 10. do 14. novembra 2004 je v mestu Iquique, ki leži v severni provinci Čila, potekalo 24. svetovno prvenstvo v podvodnem ribolovu pod okriljem mednarodne potapljaške organizacije CMAS, ki se ga je udeležila tudi slovenska reprezentanca v podvodnem ribolovu. V Čile smo prišli kot predstavniki Slovenske potapljaške zveze. Z odličnim petim mestom na lanskem evropskem prvenstvu na Portugalskem smo se uvrstili med 23 reprezentanc sveta, ki so imele pravico nastopa.

V zaledju mesta Iquique se razprostira puščava Atacama, ki je najbolj sušno področje na našem planetu. Tam dežja praktično ne poznajo! Puščava, ki se začneja takoj na prehodu relativno strme, nekaj sto metrov visoke obale, se razteza daleč, stotine kilometrov v notranjost in preko suhe pampe Kordiljer do visokih Andov. Tu ni padavin niti za vzorec in pokrajina je popolnoma gola. Oko zaman išče kakršno koli bilko. Za običajnega človeka je pokrajina takšna, kot si jo predstavljamo na luni.

Ker smo prišli v Čile zaradi podvodnega ribolova, se nismo utegnili posvetiti raziskovanju morebitnih sledi življenja v pampi, temveč je bila vsa naša pozornost usmerjena v morje Pacifika, kjer smo pričakovali nova, intenzivna doživetja podvodnega lova.

Vode Pacifika so popolno nasprotje tistega, kar se vidi na kopnem. Morje je hladno zaradi Humboldtovega toka, ki potiska vodne mase z območja Antarktike ob zahodni obali Južne Amerike proti severu. Oko, vajeno bistrosti in zelene modrine našega Jadrana, tam zaman vrta v globino in pod površino išče konfiguracijo dna, jate rib in ostale značilnosti življenja v morju. Vse je drugače! Barva morja je temna – siva, rjava, včasih motno zelena.

Ker smo se pripravljali na tekmovanje, smo morali

Jani z ulovom

foto Kristjan Demšar

čim bolje spoznati pogoje in razmere v tekmovalnih conah in se prilagoditi lovu v teh razmerah. Potrebno je bilo raziskati morje in dno, kjer poteka tekmovanje, ter tudi poskusno loviti. Za izvedbo tega smo potrebovali čoln. Našli smo ga s pomočjo taksista, ki smo ga »udomačili« že prvi dan bivanja v Iquiqui. Pred našim hotelom je prežal za zaslužkom in bili smo primerna »stranka« zanj. In on za nas! Tako nas je povezal z lastnikom stare, sedemmetrske barke, za katero je bilo potrebno na dan odšteti sto ameriških dolarjev. Naš barkarijol pa ni bil kdorsibodi, temveč Eduardo Soto, šestdesetletnik, ki je davnega leta 1971 kot član čilske reprezentance zmagal na svetovnem prvenstvu v podvodnem ribolovu! V dneh pred tekmovanjem nas je vozil po tekmovalnih conah in na oddaljene terene, kjer smo lahko lovili. Med počasnimi, večurnimi vožnjami na pozicije za lov smo skušali iz njega izvleči čim več koristnih informacij. Takrat mi ni bilo žal, da sem se nekaj mese-

cev pred odhodom v Čile začel učiti španščino, kajti moje znanje angleščine in nemščine tu ni imelo nobene vrednosti. Cela Latinska Amerika z izjemo Brazilije govori špansko! »Habla!« Kljub skromnemu znanju španščine in hudemu dialektu našega kapitana Sota smo izvedeli veliko skrivnosti in zanimivih informacij o morju in ribah. Med drugim nas je opozoril na nevarnosti opekljin ogromnih meduz, ki jih je ponekod vse polno. Še najbolj pa mi je ostala v spominu mimika njegovih rok in telesa, ko je govoril o obnašanju rib.

Čolni so tu glede na razsežnosti oceana in vsega, kar človek pričakuje od tako velikega morja, majhni, krhki, leseni in na videz slabo vzdrževani. Ženejo jih preutrujeni, petnajst- do petindvajsetkonjski dizelski motorji. Kljub navedenemu pa so lepi, predvsem zaradi barv. Pretežno oranžna in svetlo modra »pitura« na oko delujeta prijetno in sveže.

Pred tekmo so vse reprezentance poskusno lovile, ravno tako mi. Lov je bil možen le izven za tekmovanje določenih con. V nadaljevanju bom opisal prvi dan našega poskusnega lova.

Odločili smo se za poskusni lov na pozicijah daleč na severu. Po poltretji uri vožnje ob strmih, a popolnoma golih obalah smo končno prispeli na zeleno lokacijo, kjer smo lahko lovili. V Čilu, tako kot marsikje po svetu, za ribolov ne potrebuješ dovoljenja. Morje je na razpolago vsem.

Na majhnem prostoru na palubi čolna se nas je gnetlo vseh pet članov ekipe. Vsak se je hotel čim prej stlačiti v debelo neoprensko obleko, si nadeti ostalo potrebno

Večkratni državni prvak in član reprezentance Robert Podgoršek z ulovom.

foto Jani Longo

opremo in se prepustiti strasti podvodnega ribolova v tem, nam neznanem morju. Tako smo se kmalu znašli v hladnem objemu brezmejnega Južnega Pacifika. Zame kot tudi za večino ostalih članov reprezentance sta bilo to prvo potapljanje in lov na zahodni obali Južne Amerike. Po obvezni začetni adrenalinski vznemirjenosti sem se po dobri minuti lebdenja na površini in hkratnega intenzivnega ventiliranja pljuč skušal osredotočiti na prvi potop. Na površini nisem zdržal dolgo. Prelomil sem se v pasu kot že tisočkrat prej in se s pospeškom nad površino dvignjenih nog pognal v motno globino.

Slovenska reprezentanca

foto Prijazni neznanec

Po nekaj umirjenih zamahih z dolgimi plavutmi, na globini okrog 7–8 metrov, se je voda presenetljivo zbistrila in zagledal sem obrise in konfiguracijo dna. Poraščeno je bilo z veliko, širokolistno in mesnato morskovo travo, ki je nihala v intenzivnem ritmu mogočnih valov in neznanske sile vodnih mas oceana. Trava je bolj spominjala na grmovje. Zaplaval sem do vrha tega nemirnega travnika, se umiril, silhueto svojega telesa skušal zlit z okoljem in napeto opazoval okrog sebe. Vsako sekundo je bilo pričakovanje večje, oprezal sem za ribami ... Vendar se ni zgodilo nič od pričakovanega. Neznano, hladno morje me je pometalo po vrhu svoje njive. Ničesar zanimivega nisem videl! Ko je minil razpoložljivi čas, sem razočaran izplaval na površino. Nisem hotel verjeti, da je bilo to, kar (ni)sem videl, resnica! Dvanajst tisoč kilometrov poti je bilo za mano, v morju pa nisem videl ribe! Pričakoval sem ribji raj, eksotične ribe ... Ponovno sem se pripravil na potop, in ko sem se naslednjič spustil, sem poiskal prehod v dva do tri metre visoki travi ter se med veličastnimi bilkami prebil do samega dna. To je bilo kamnito, vidljivost je bila še boljša. Trda kamnina je oblikovala dno v police, previse in poltunele, vse pa je bilo obraščeno z morskovo travo. Stebla trave so debela in omogočajo dober oprijem pri plazenju in pomikanju po dnu ob zalezovanju rib, kar je še posebej pomembno, ko te hoče močan tok valovanja pomesti s svojo neizmerno močjo. Izkušen lovec lahko ta dodatni pogon morskega strujanja spretno izkoristi pri zalezovanju plena.

V »strugah« poltunelov sem opazil debele sloje različnih vrst polžev, na skalah so ponekod nekaj deset centimetrov debele obloge školjk. Nekatere so podobne našim dagnjam. Hrane je na pretek. In ribe! Tam na dnu med travo in kamenjem sem jih zagledal veliko. V tem naravnem zaklonu so se počutile varno, zato jih je bilo lahko opaziti in opazovati. Niso preveč plašne, obnašajo pa se popolnoma drugače od tistih v Jadranu. Radovedno te opazujejo in skušajo ohraniti varnostno razdaljo ali pa gredo dalje svojo pot. Največ je »pintach«. Z mesnatimi ustnicami, rdečkastimi plavutmi ter množičnostjo so se mi najbolj vtisnile v spomin. Povprečno so težke med 0,5 in 0,8 kg. Premalo za tekmo! Tam so šteje le tiste, ki so bile težje od kilograma, takšne pa so bile redke. ■

Jani Longo

Nadaljevanje prihodnjic

Srečanje ob desetletnici društva

Odbor društva Kerini & Stritarji je na svoji redni seji 13. 2. 2005 izbiral lokacijo letošnjega piknika med na pikniku v Podbočju zbranimi predlogi. Med njimi je Gospodična vzbudila interes zaradi lepega razgleda. Ob tej utemeljitvi se je spontano rodila nova ideja Planina. Ker je letos natanko deset let od našega prvega srečanja in ker smo imeli vedno težave z določitvijo datuma srečanja, je bil sprejet tudi predlog, da bo letošnji piknik 25. 6. 2005 na dan državnosti.

Predsednik društva se je takoj obvezal, da bo pripravil primeren koncert glede na datum in lokacijo.

20. 2. 2005 je bil kljub zimskim razmeram opravljen ogled možnega prostora za piknik, pa tudi preliminarni razgovori s predsednikom krajevne skupnosti in predsednikom smučarskega kluba, ki upravlja smučarsko kočo nad smučiščem.

Nad vasjo Planina, ki je na nadmorski višini 684 metrov, je nad smučiščem smučarska koča na višini 760 metrov. V njej so zagotovljeni osnovni pogoji, potrebni za organizacijo piknika (elektrika, voda in stranišča). Neposredno nad kočo je velik, raven prostor, primeren za igre in parkiranje. Dostop (dovoz) na ta plato je po cesti, ki pelje iz Planine proti Novim selam na Hrvaškem. Neposredno pred slovensko obmejno postajo se

zavije levo in po 800 metrih dobre gozdne poti, ki je bila prevozna tudi v snežnih razmerah, se pripeljemo na plato!

Na osnovi ogleda in dogovorov bo
**PIKNIK Društva Kerini & Stritarji pri
smučarski koči nad Planino
25. 6. 2005 s pričetkom ob 12.00.**

Poleg že omenjenega koncerta nam bo glasbena skupina igrala za zabavo in ples. Hrana in pijača sta prepuščena lastni iznajdljivosti. Ker pa tudi to ni več tako, kot je včasih bilo, bomo glede na predloge in želje organizirali tudi dodatno preskrbo, kar pa bo objavljeno v zadnjem obvestilu pred piknikom.

Izbrano mesto za piknik je izredno lepo in s svojim razgledom prav prevzetno. Dvig iz Podbočja z nadmorsko višino 156 metrov na prostor za piknik na višini 760 metrov pa naj vzpodbudi mlade in »mlade«, da bodo na piknik prihodili ali prikolesarili.

Pričakujemo dodatne predloge in akcije! ■

Za pripravjalni odbor Mirko Jančigaj

Planina (pogled z Banovca)

foto Miha Kerin

Odmev na srečanje 2004 v Podbočju

Povedal bi, da smo stvar vzeli resno, bili celo malo nervozni, na dan srečanja pa se nismo več toliko vznemirjali. Prepričan sem, da so bile tudi z naše strani pomanjkljivosti. Če bi še enkrat pripravili, bi bilo gotovo boljše. Prostor je bil ustrezen, pri hrani ni bilo čisto vse najboljše, ker smo tudi nekaj preizkušali. Včasih bolj ko bi rad, da bo dobro, slabše izpade.

Joško Kerin piše odmev na piknik

foto Andrej Kerin

Družabni del, veliko presenečenje – kvalitetna glasba – ne za mlade, ampak oni imajo še čas, da si organizirajo boljše.

Največ pa je bilo priprav s športnimi srečanji, igral se je zelo »vroč« nogomet. Skrbelo me je, kje bo prostor za pikado, našli smo prostor, od pikada nič, čeprav ga je imel menda Jože Cuzak v avtu.

Šah je bila posebna zadeva. Pokličem sošolce iz TSŠ Krško, prvokategornika Tomaža Žnidaršiča, ali bi organiziral turnir – z veseljem je prišel z vso opremo, urami, šahovnicami, tablamami ... in še dodatno z njim mednarodni mojster Meštrovič, OK. No ja, vse OK, prostor tudi v OŠ Podbočje, torej vse razen šahistov ... na veliko žalost predvsem obeh organizatorjev, ki sta se zadovoljila z dobro malico in odšla. Skratka, najprej veliko grmenja, potem malo dežja.

Moram pa se pohvaliti, da je v nogometu zmagala ekipa Podbočja, v kateri nisem mogel nastopiti, so pa zato sin, zet in dva hitra vnuka – strelca.

Za zaključek obljubim, da bo drugič vse vsaj tako, če ne bolje. ■

Joško Kerin

OTROŠKI KOTIČEK

Figura iz igrice, Jan Jančigaj, 9,5 let

Okraski za različne priložnosti

foto Daša Kerin Cerkovnik

V pustnem času smo okrasili stanovanje z okroglimi okraski z motivi klovna. Okraski so narejeni iz CD-plošč, ki jih ne potrebujemo več, in prozornih plastičnih plošč, ki so na vrhu in na dnu škatlice s praznimi CD-mediji. CD vzamemo za šablono in narišemo kroge na ovojni papir z zelenimi motivi.

Krog izrežemo iz papirja, ga položimo pod zgoščenko ter se natančneje obrežemo rob, tako da bo velikost enaka plošči. Papirnati krog položimo med prozorno in navadno CD-ploščo, tako da se motiv vidi skozi prozorno ploščo. Spodnjo zgoščenko obrnemo tako, da bomo na zadnji strani obeska videli srebrno površino CD-ja. Z majhnimi koščki lepilnega traku plošči na dveh ali treh koncih zlepiamo skupaj. K srebrnemu ozadju okraskov se poda srebrni trak za zavijanje daril, s katerim bomo

obeske obesili na steno ali na podboj vrat. Srebrni trak vstavimo na sredini med ploščo in papir in ga potisnemo do roba ter potegnemo skozi. Krajši del traku, ki ostane na sredini, zavijamo navzgor in zalepimo z lepilnim trakom na podboje vrat, del traku pa pustimo prost in ga s škarjami zavijamo, da lepo pade. Vesele rojstnodnevne, pustne in še kakšne zabave vam želimo!

Za izdelavo okraskov potrebujemo:

- ⊗ CD-plošče,
- ⊗ prozorne plošče,
- ⊗ ovojni papir,
- ⊗ svinčnik,
- ⊗ škarje,
- ⊗ lepilni trak,
- ⊗ trak za zavijanje daril. ■

Daša Kerin Cerkovnik

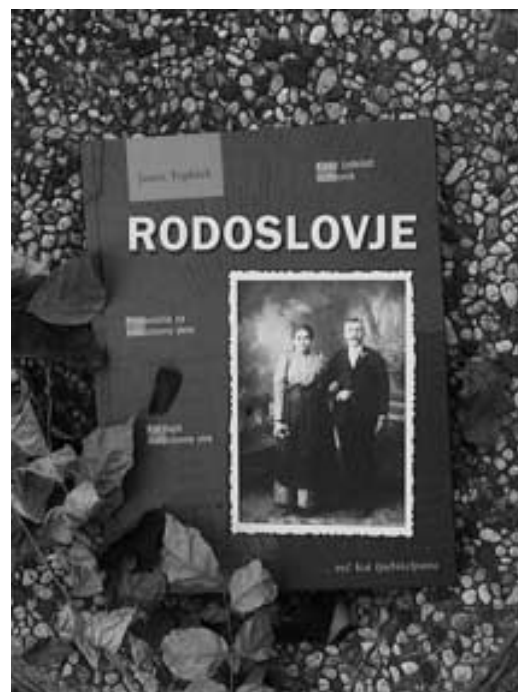
Izšla je knjiga Janeza Topliška Rodoslovje

Rodoslovci smo se lani jeseni razveselili odlične knjige Rodoslovje, ki jo je v samozaložbi izdal avtor Janez Toplišek, eden izmed najboljših poznavalcev rodoslovja na Slovenskem. V uvodu je zapisal, da knjiga povzema predvsem znanje, ki se je v preteklih desetih letih nabralo v krogu Slovenskega rodoslovnega društva.

Knjiga je lahko v pomoč začetniku, ki se iz radovednosti o svojih prednikih poda v rodoslovje, pa tudi izkušenemu rodoslovcu. Urejena je sistematsko v petintridesetih poglavjih, z bogatimi navedbami literature, stvarnimi kazali in ob koncu s pravim rodoslovnim leksikonom. Steje kar 360 strani formata 28 krat 21 centimetrov. Res je pravi vodnik za vsakogar, ki se loti brskanja po svojih koreninah. Kar v štirinajstih poglavjih so predstav-

ljeni rodoslovni viri od matičnih knjig in urbarjev do nagrobnikov, imenikov, šolskih, vojaških in drugih posebnih virov. Najdemo tudi navodila, kako se lotiti družinske kronike, kako računalniško podpreti rodoslovna prizadevanja in katere vede so lahko v pomoč rodoslovcu. Med njimi so zgodovina, heraldika, proučevanje starih pisav, antropologija itn. V kratki novici je nemogoče predstaviti celoto, upam pa, da ste lahko zaslutili obseg in vsebino knjige.

Tudi Kerini in Stritarji so omejnjeni na več mestih, predvsem v poglavju o rodoslovnih družtvih, kjer je naše društvo predstavljeno z naslovnico našega zbornika kot logotipa društva, ali pa v poglavju o družinskih srečanjih, kjer so omenjene tudi Trte. Tako smo se znašli ob boku Slovenskega rodoslovnega

društva in seznama osrednjih društev iz štirinajstih držav Evrope, ZDA, Kanade in Avstralije, kjer najdemo naše rojake.

V imenu Društva Kerinov in Stritarjev avtorju Janezu Toplišku iskreno čestitamo za ta dragoceni priročnik. ■

*Andrej Kerin,
predsednik Društva Kerini in Stritarji*

Lučka Strgar

V najlepšem mesecu maju leta 2004 se nam je pridružila Lučka Strgar iz Lešnice. Sicer mesec prezgodaj, vendar le poglejte, v kakšno lušno deklico je zrastle. Ker jo mučijo prvi zobje, se nam v objektiv ni nasmejala, se bo pa vsekakor vam, ko nas obiščete. Štiriletni Matic vam jo bo ponosno pokazal. ■

Lepo vas pozdravlja Tadej Strgar z družino

Pozdravljena, Lučka, želimo ti vse najboljše na življenjski poti!

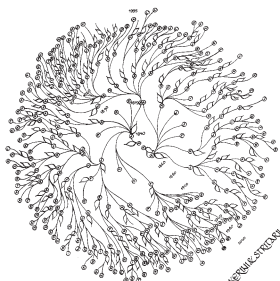
Uredništvo Trt in Upravni odbor Društva

TISK PRIČUJOČE ŠTEVILKE JE OMOGOČIL SIMON PERKO.

TEMA ZA PRIHODNJO ŠTEVILKO JE PROSTA!

**Društvo
& Kerini
& Stritarji**

ISSN 1318-895x

Izdalo Društvo Kerini & Stritarji, Ljubljana, Rožna dolina, cesta IX/26

TRTE, sedemintrideseta številka, Ljubljana, marec 2005

<http://genealogy.ijp.si/trtc/>, krsrd2@guest.arnes.si

Uredniški odbor glavni urednik Peter Povh, Janez Banič,

Gregor Cuzak, Irena Didek-Pregl, Mirko Jancigaj, Alenčica Kerin,

Andrej Kerin, Andrej Stritar

Jezikovno korigirala Mojca Stritar Tisk Grafika M s.p. Borovnica